

SURESH KUMAR N Vellymalay

Universiti Sains Malaysia

SIVARAJAN Ponniah

Institut Perguruan Malaysia, Kampus Tuanku Bainun

**TSUNAMI INDIA DALAM PILIHAN RAYA UMUM KE-14:
PERALIHAN SOKONGAN DARIPADA POLITIK ETNIK KEPADA
POLITIK MULTIETNIK**

***INDIAN TSUNAMI IN THE 14TH GENERAL ELECTION:
A SHIFT IN SUPPORT FROM AN ETHNIC POLITICS TO
MULTIETHNIC POLITICS***

Artikel ini bertujuan membincangkan dorongan peralihan sokongan pengundi India daripada parti politik berasaskan etnik kepada parti politik berasaskan multi-etnik dalam Pilihan Raya Umum ke-14 di Malaysia. PRU14 telah mengubah landskap politik tanahair dengan terbentuknya peralihan kuasa politik melalui pilihan raya buat kali pertama sejak kemerdekaan. PRU14 menyaksikan perubahan oleh PH dengan menumbangkan tampuk kuasa BN selama 60 tahun. Tsunami politik dalam PRU14 turut menyaksikan kuasa rakyat yang berpotensi kuat untuk berubah. Kaum India di Malaysia juga memberi sokongan besar kepada PH di mana mereka juga telah memilih untuk berubah. Kerjasama kaum India membawa peralihan undi yang signifikan kepada PH yang turut menyebabkan tumbanganya parti pemerintah. Pelbagai faktor seperti permasalahan kaum India yang tidak terselesai, kegagalan parti MIC dan kurangnya kredibiliti calon MIC, kepimpinan Mahathir Mohamad, kekuatan Manifesto PH, peranan media sosial, peranan generasi muda dan peranan Hindraf mendorong peralihan besar undi kaum India kepada PH dalam PRU14. Sokongan kaum India kepada MIC dan BN telah mengalami penurunan secara drastik sejak PRU12 apabila mereka gagal meningkatkan taraf sosioekonomi kaum India. Hal ini memberi laluan kepada kaum India untuk mengalihkan sokongan daripada parti berasaskan etnik kepada parti berasaskan multi-etnik dalam PRU14.

Kata kunci: *Pilihan Raya Umum Ke-14, kaum India, parti politik, Barisan Nasional (BN), Pakatan Harapan (PH)*

This article discusses the attributes for the major shift in Indian voters' support from an ethnic-based political party to a multi-ethnic political party in the 14th General Election in Malaysia. GE14 changed

the country's political landscape, which resulted in the Malaysia's first electoral transfer of political power since independence. It witnessed a change by Pakatan Harapan (PH) in breaking Barisan Nasional's (BN) sixty-year reign. The GE-14 political tsunami was also a testament to the vast potential of peoples's power in bringing about change. Malaysian Indians lent a huge support to PH as they too opted for change. Their cooperation led to a significant swing in Indian votes to PH, which resulted in the downfall of the former ruling coalition, BN. Various factors contributed to the huge swing in Indian votes for PH in GE-14 including unsolved Indian problems, the failure of MIC, lack of credibility among its leaders, the leadership of Mahathir Mohamad, the strength of PH's Manifesto, the role of social media, the roles played by the younger generation and Hindraf. Indian support for MIC and BN has drastically decreased since GE-12 when the parties failed to improve the socioeconomic status of the Indian community. This, in turn, has made way for Indians to move from an ethnic-based political party to a multiracial-based political party in GE-14.

Keywords: 14th General Election, Indian ethnicity, political party, Barisan Nasional (BN), Pakatan Harapan (PH)

Pengenalan

Pilihan Raya Umum ke-14 (PRU-14) memberikan satu gambaran yang luar biasa terhadap landskap politik Malaysia yang amat berbeza daripada landskap politik tanahair sebelumnya dengan kewujudan Pakatan Harapan (PH) yang merangkumkan Parti Keadilan Rakyat (PKR), Democratic Action Party (DAP), Parti Amanah Negara (Amanah) dan Parti Pribumi Bersatu Malaysia (PPBM) yang dipimpin oleh Tun Dr. Mahathir Mohamad dalam perjuangan untuk memulihkan negara yang terjejas di bawah kepimpinan kerajaan Barisan Nasional (BN). Keputusan PRU-14 telah mencipta sejarah buat kali pertama dalam menyaksikan kekalahan teruk BN dan peralihan kuasa daripada kerajaan BN kepada PH. PRU kali ini memperlihatkan PH memenangi 113 buah kerusi daripada jumlah 222 kerusi Parlimen yang dipertandingkan. Tumbangnya BN kepada PH menunjukkan kehilangan tampuk kuasa pemerintahan dan dominasi BN yang diterajui selama 60 tahun kepada pihak pembangkang.

Tsunami politik PRU14 memperlihatkan gelombang kebangkitan rakyat yang lebih besar dan lebih kuat daripada PRU-13. Jika PRU-13 lebih dikaitkan dengan tsunami Cina hasil peningkatan bilangan pengundi Cina dan sokongan padu masyarakat Cina kepada Pakatan Rakyat (PR),¹ PRU-14 pula turut memaparkan peralihan signifikan pengundi Melayu dan India dalam menyokong PH. Dalam aspek ini, kemenangan PH dalam PRU-14 juga dapat

dikaitkan dengan kebangkitan drastik masyarakat India yang menginginkan perubahan dan peralihan kuasa akibat hilangnya keyakinan terhadap kerajaan BN.

Gelombang Kebangkitan dan Sokongan Pengundi India kepada PH

Menjelang pilihan raya umum, setiap parti akan mengalih pandangan kepada sokongan kaum India walaupun golongan ini bukan merupakan majoriti di mana-mana kawasan Parlimen. Hal ini kerana pengundi India mampu menentukan kemenangan atau kekalahan satu-satu calon atau parti yang bertanding. Dalam PRU-14, seramai 1, 043, 722 pengundi India layak menentukan kemenangan dan kekalahan satu-satu calon yang bertanding.² Menurut Mahathir Mohamad, kaum India bukan sahaja menjadi faktor utama tetapi juga faktor penting yang menentukan keputusan PRU14.³ Gelombang penurunan sokongan pengundi India kepada BN dilihat pada PRU-12 dan terus memberi kesan kepada PRU-13 mengagalkan usaha membawa kembali golongan ini kepada deposit tetap BN seperti sebelumnya.⁴ Namun demikian, PRU-14 menyaksikan gelombang kebangkitan yang lebih besar dalam kalangan pengundi India yang menolak BN dan memberi sokongan padu kepada PH. Kemenangan PH pada PRU-14 juga terhasil daripada sokongan kaum India kepada PH akibat kehilangan kepercayaan terhadap teraju kepimpinan MIC dan kerajaan BN. Hal ini selaras dengan kenyataan oleh Denison Jayasooria dari Institut Kajian Etnik (UKM) bahawa sokongan kaum India telah berubah daripada parti berasaskan etnik kepada parti berasaskan multietnik dalam PRU-14.⁵

Jadual 1 menunjukkan lokasi kawasan Parlimen yang mempunyai pengundi India lebih daripada 10.0% dan parti yang memenangi kerusi Parlimen pada PRU-14. Merujuk kepada jadual ini, terdapat 58 kawasan Parlimen yang memperlihatkan peratus pengundi India lebih daripada 10.0% dan mampu menentukan kemenangan atau kekalahan kepada calon yang bertanding di kawasan Parlimen tersebut. Daripada 58 kawasan tersebut, sebanyak 52 kerusi Parlimen (89.7%) dimenangi oleh PH manakala lima kerusi oleh BN (3 UMNO; 2 MIC) iaitu 8.6% dan sebuah kerusi (1.7%) dimenangi oleh calon bebas yang bertanding di bawah payung PH. Dapat dikatakan bahawa pengundi India di kawasan Parlimen melebihi 10.0% pengundi memainkan peranan yang penting dalam menjamin kemenangan PH khususnya di Kedah (4 kerusi), Pulau Pinang (7 kerusi), Perak (9 kerusi), Selangor (16 kerusi), Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur (5 kerusi termasuk Bebas), Negeri Sembilan (4 kerusi) dan Johor (7 kerusi). Sokongan pengundi India dan kemenangan kerusi Parlimen kepada PH yang dihuraikan di atas tidak mengambil kira sokongan pengundi India di kawasan-kawasan Parlimen yang mempunyai pengundi India kurang daripada 10.0%. Kawasan Parlimen dengan pengundi India kurang daripada 10.0% turut dipercayai mempengaruhi kemenangan bagi PH. Oleh itu, wujud peralihan undi yang besar oleh pengundi India kepada PH dalam PRU14.

Jadual 1: Kerusi Parlimen Dengan Peratus Pengundi India Melebihi 10 Peratus Dan Parti Yang Menang

Negeri	Kerusi Parlimen	Peratus Pengundi India	Parti Menang	
Kedah	Merbok	16.3	PH-PKR	
	Sungai Petani	11.2	PH-PKR	
	Padang Serai	21.1	PH-PKR	
Pulau Pinang	Kulim-Bandar Baharu	13.0	PH-PKR	
	Bagan	15.0	PH-DAP	
	Batu Kawan	26.7	PH-DAP	
	Nibong Tebal	17.1	PH-PKR	
	Bukit Bendera	11.0	PH-DAP	
	Jelutong	11.5	PH-DAP	
	Bukit Gelugor	10.2	PH-DAP	
Perak	Bayan Baru	11.7	PH-PKR	
	Taiping	13.5	PH-DAP	
	Sungai Siput	20.9	PH-PKR	
	Tambun	11.4	PH-Pribumi	
	Ipoh Barat	24.4	PH-DAP	
	Batu Gajah	14.6	PH-DAP	
	Beruas	14.1	PH-DAP	
	Tapah	13.6	BN-MIC	
	Lumut	11.4	PH-PKR	
	Bagan Datuk	21.6	BN-UMNO	
	Teluk Intan	18.8	PH-DAP	
	Tanjong Malim	13.0	PH-PKR	
Pahang	Cameron Highland	15.1	BN-MIC	
	Hulu Selangor	16.2	PH-PKR	
Selangor	Kuala Selangor	19.9	PH-Amanah	
	Selayang	16.4	PH-PKR	
	Gombak	10.9	PH-PKR	
	Hulu Langat	10.9	PH-Amanah	
	Bangi	10.3	PH-DAP	
	Puchong	15.3	PH-DAP	
	Subang	18.2	PH-PKR	
	Petaling Jaya	17.3	PH-PKR	
	Sungai Buloh	11.9	PH-PKR	
	Shah Alam	12.7	PH-Amanah	
	Kapar	13.8	PH-PKR	
	Klang	19.9	PH-DAP	
	Kota Raja	28.1	PH-Amanah	
	Kuala Langat	16.2	PH-PKR	
	Sepang	14.4	PH-PKR	
	WP Kuala Lumpur	Batu	16.3	BEBAS
		Segambut	11.1	PH-DAP
Setiawangsa		10.4	PH-PKR	
Bukit Bintang		11.1	PH-DAP	
Negeri Sembilan	Lembah Pantai	18.8	PH-PKR	
	Jempol	13.3	BN-UMNO	
	Seremban	12.5	PH-DAP	
	Rasah	20.4	PH-DAP	
	Rembau	15.0	BN-UMNO	

	Port Dickson	21.4	PH-PKR
	Tampin	11.5	PH-Amanah
Melaka	Alor Gajah	12.9	PH-Pribumi
Johor	Segamat	10.2	PH-PKR
	Labis	14.6	PH-DAP
	Tebrau	11.6	PH-PKR
	Pasir Gudang	10.5	PH-PKR
	Pulai	10.5	PH-Amanah
	Iskandar Puteri	12.4	PH-DAP
	Kulai	10.3	PH-DAP

Sumber: Suruhanjaya Pilihan Raya Malaysia (2018); Utusan Malaysia (2018); The Star (2018)

Jadual 2 pula menunjukkan kerusi Parlimen dan calon bangsa India yang bertanding dalam PRU-14. Berdasarkan jadual tersebut, sebanyak 38 orang calon berbangsa India telah bertanding bagi kerusi Parlimen dalam PRU-14. Keputusan mendapati 16 orang calon berjaya memenangi kerusi Parlimen. Daripada jumlah tersebut, 14 kerusi Parlimen dimenangi oleh PH manakala hanya dua kerusi dimenangi oleh MIC. Calon berbangsa India daripada pihak pembangkang dalam PRU-14 berjaya menambahkan empat buah kerusi Parlimen berbanding 10 buah kerusi Parlimen pada PRU-13 manakala BN-MIC telah kehilangan dua lagi kerusi berbanding empat kerusi Parlimen yang dimenangi pada PRU13.⁶

Jadual 2: Kerusi Parlimen Dan Calon India Yang Bertanding

Negeri	Kerusi Parlimen/ Peratus Pengundi India	Calon	Parti	Menang/ Undi majoriti
Kedah	Sungai Petani (11.2%)	P. Sriharan Pichatu	PRM	PH-PKR (21569)
	Padang Serai (21.1%)	Karupaiya Mutusami	PH-PKR	PH-PKR (8813)
Pulau Pinang	Batu Kawan (23.67%)	Jayanthi Devi Balaguru	BN-GERAKAN	PH-DAP (33553)
		Kasthuriraani Patto	PH-DAP	
		Jay Kumar Balakrishna	PAS	
	Jelutong (11.48%)	Baljit Singh Jigiri Singh	BN-GERAKAN	PH-DAP (38171)
Bukit Gelugor (10.16%)		Sanisvara Nethaji Rayer	PH-DAP	PH-DAP (55951)
		Ramkarpal Singh	PH-DAP	
Perak	Sungai Siput (20.89%)	Devamany Krishnasamy	BN-MIC	PH-PKR
		Kesavan Subramaniam	PH-PKR	(5607)
	Ipoh Barat (24.42%)	Michael Jeyakumar Devaraj	PSM	
		Kulasegaran Murugeson	PH-DAP	PH-DAP (45724)

Tsunami India dalam Pilihan Raya Umum Ke-14: Peralihan Sokongan Daripada Politik Etnik Kepada Politik Multietnik

	Batu Gajah (14.61%)	Sivakumar Varatharaju Gunasekaren Krishnan	PH-DAP PSM	PH-DAP (43868)
	Kampar (9.16%)	Yougan Mahalingam	PAS	PH-DAP (11801)
	Tapah (13.63%)	Saravanan Murugeson	BN-MIC	BN-MIC (614)
Pahang	Cameron Highland (15.06%)	Sivaraj Chandran Manogaran Marimuthu	BN-MIC PH-DAP	BN-MIC (597)
	Bentong (9.22%)	Balasubramaniam Nachiappan	PAS	PH-DAP (2032)
Selangor	Hulu Selangor (16.22%)	Kamalanathan Panchanathan Kumar Paramasivam	BN-MIC IND	PH-PKR (13391)
	Puchong (15.3%)	Gobind Singh Deo	PH-DAP	PH-DAP (47635)
	Sungai Buloh (11.9%)	Pakas Rao Applanaidu Sivarasa Rasaiah	BN-MIC PKR	PH-PKR (26634)
	Kapar (13.8%)	Mohana Muniandy Raman Manikavasagam Sundaram	BN-MIC PRM	PH-PKR (16306)
	Klang (19.87%)	Charles Anthony R Santiago Puvananderan Ganasamoorthy	PH-DAP IND	PH-DAP (78773)
	Kota Raja (28.1%)	Gunalan Velu	BN-MIC	PH-AMANAH (71142)
	Kuala Langat (16.2%)	Xavier Jayakumar Arulanandam	PH-PKR	PH-PKR (17112)
W. P. Kuala Lumpur	Batu (16.27%)	Panjamorthy Muthusami Prabakaran Parameswaran	IND IND	IND (24438)
	Segambut (11.05%)	Loga Bala Mohan Jaganathan	BN-MyPPP	PH-DAP (45702)
Negeri Sembilan	Rasah (20.40%)	David Das Aseerpatham	PAP	PH-DAP (46867)
	Port Dickson (21.40%)	Mogan Velayatham Danial Balagopal Abdullah	BN-MIC PH-PKR	PH-PKR (17710)
Johor	Segamat (10.17%)	Subramaniam Sathasivam Santhara Kumar Ramanaidu	BN-MIC PH-PKR	PH-PKR (5476)

*Peratus pengundi India adalah berdasarkan Utusan Malaysia (2018)

Sumber: Suruhanjaya Pilihan Raya Malaysia (2018); The Star (2018)

Strategi PH dalam mempromosikan usaha untuk memulihkan semula negara akibat pelbagai ketidakpuasan yang dicituskan oleh kerajaan BN telah menyumbang kepada kemenangan calon PH. Selain itu, PH juga telah menyusun dan meletakkan calon yang berpengalaman dan berpotensi dalam arena politik selain memiliki kompetensi profesional untuk membawa kemenangan kepada PH.⁷ Percaturan persepsi pembangkang selain undi

populariti telah membawa kemenangan besar kepada calon PH dengan undi majoriti yang sangat tinggi. Walaupun Saravanan Murugeson (BN-MIC) dan Sivaraj Chandran (BN-MIC) memenangi kerusi Parlimen di Tapah dan Cameron Highland masing-masing namun ia merupakan kemenangan yang sangat tipis dengan undi majoriti yang masing-masing hanya berjumlah 614 dan 597. Kegagalan MIC untuk mengatasi percaturan persepsi pembangkang menyebabkan mereka hanya mampu merebut dua kerusi Parlimen daripada sembilan kerusi yang ditawarkan untuk MIC pada PRU-14. Malah, hasrat MIC untuk mendapatkan semula dua kerusi tradisi MIC yang tewas berturut-turut dalam PRU12 dan PRU13 iaitu Subang dan Telok Kemang yang diubah nama dalam persempadanan semula kawasan pilihan raya sebagai Sungai Buloh dan Port Dickson yang dijangka bakal membawa nafas baharu kepada kemenangan MIC⁸ turut punah.

Jika ditinjau dari segi persaingan sengit antara calon berbangsa India daripada BN dan calon berbangsa India daripada PH bagi kerusi Parlimen, PH berjaya merampas enam kerusi bagi kawasan Parlimen yang mempunyai pengundi India lebih daripada 10.0%. Berdasarkan Jadual 2, walaupun kawasan Parlimen Batu Kawan, Jelutong, Sungai Siput, Sungai Buloh, Port Dickson dan Segamat memaparkan perpecahan undi kaum India namun tetap mendorong kebangkitan sokongan padu pengundi India kepada PH. Hanya kerusi Parlimen Cameron Highland menjadi milik BN akibat pengaruh dan strategi politik calon BN yang bertanding. Perubahan besar sokongan masyarakat India kepada PH jelas menunjukkan bahawa penggundian calon yang bertanding berdasarkan persamaan ras dan undi kepada parti berasaskan etnik bukan lagi satu faktor yang menentukan pertimbangan pengundi India dalam PRU-14.

Dalam meneliti persaingan untuk merebut kerusi Parlimen antara calon berbangsa India daripada BN dan calon bukan berbangsa India daripada PH didapati bahawa PH memenangi empat kerusi Parlimen berbanding satu kerusi Parlimen sahaja oleh BN (rujuk Jadual 2). Kemenangan besar yang berpihak kepada PH di Hulu Selangor, Kapar, Kota Raja dan Segambut jelas menampakkan ketidakyakinan penggundi India terhadap BN dan membuktikan angin perubahan dalam sokongan kaum India daripada parti berasaskan etnik kepada parti berasaskan multietnik. Tambahan lagi, persaingan untuk merebut kerusi Parlimen antara calon bukan berbangsa India daripada BN dan calon berbangsa India daripada PH didapati bahawa PH berjaya merebut tujuh kerusi Parlimen. Kerusi Parlimen Padang Serai, Bukit Gelugor, Ipoh Barat, Batu Gajah, Puchong, Klang dan Kuala Langat dimenangi oleh PH dengan undi majoriti yang amat besar. Hanya di kawasan Parlimen Batu memperlihatkan sokongan undi kepada calon bebas iaitu Prabakaran Parameswaran selepas nama Tian Chua digugurkan akibat disangkal kelayakan bertanding oleh Suruhanjaya Pilihan Raya. Ketidakpuasan penggundi terhadap keputusan Suruhanjaya Pilihan Raya ke atas Tian Chua, kesediaan Prabakaran

Parameswaran untuk bekerjasama dengan PH selain dorongan dan kempen yang dilakukan oleh Tian Chua (PH) agar pengundi dapat menyokong calon bebas ini telah mengukuhkan sokongan pengundi India kepada calon PH.

Tsunami India kepada PH: Pemangkin kebangkitan kaum India

PRU-14 jelas menunjukkan sokongan padu pengundi India yang mengundi calon-calon yang bertanding di bawah PH. Sokongan padu pengundi India terhadap PH yang berasaskan kepada paksi multietnik adalah berasal daripada penerusan sentimen terhadap rasa tidak puas hati terhadap pentadbiran Putrajaya yang berada di bawah kepimpinan BN. Asas sokongan padu terhadap PH pada PRU-14 dapat dilihat berpunca daripada implikasi politik yang berterusan daripada PRU-12 dan PRU-13 selain pelbagai isu yang timbul menjelang PRU-14. Antaranya adalah:

Permasalahan kaum India yang tidak terselesai

Permasalahan kaum India yang tidak terselesai menjadi antara faktor utama yang mendorong kaum India untuk berpaksi kepada PH dalam PRU-14. Pelbagai dasar pembangunan ekonomi digubal oleh kerajaan BN sejak kemerdekaan bertujuan untuk membanteras kemiskinan dan meningkatkan sosioekonomi semua lapisan kaum namun dari segi implimentasinya ia lebih menguntungkan golongan Bumiputera.⁹ Pada masa yang sama, program-program pembangunan luar bandar dan pertanian oleh agensi kerajaan juga berpaksikan golongan Bumiputera¹⁰ di mana penglibatan kaum India dalam sektor perladangan tidak menjadi tumpuan lalu membawa kepada keterpinggiran golongan ini.¹¹ Kurangnya penekanan terhadap kaum India dan kelebihan program pembangunan yang lebih menguntungkan golongan Bumiputera memberi implikasi yang tinggi terhadap kaum India.¹² Dari sudut lain pula, peluang pekerjaan bagi kaum India juga amat terhad dibandingkan dengan kaum Melayu menyebabkan taraf hidup kaum India masih rendah. Hal ini jelas dalam pembahagian tenaga kerja dalam sektor awam dan juga sektor swasta. Dasar-dasar pembangunan ekonomi negara yang lebih berpaksikan pembangunan golongan bumiputera juga membawa kepada penumpuan lebih ramai golongan ini dalam sektor awam.¹³ Justeru, implementasi dasar oleh kerajaan BN dilihat sebagai suatu yang tidak adil dan berat sebelah.

Dalam meneliti permasalahan kaum India, akhbar *Malaysian Nanban* melaporkan bahawa sebanyak 227, 600 keluarga India masih berada dalam kemiskinan dan 60,000 keluarga dalam kategori kemiskinan tegar.¹⁴ Kaum India masih berhadapan dengan masalah peluang pendidikan tinggi, keciciran, penglibatan kaum India dalam pekerjaan *3D (Dirty, Dangerous and Difficult)*, kekurangan peluang kerja dalam jawatan kerajaan, penglibatan dalam alkohol, masalah along dan judi masih berterusan tanpa penyelesaian.¹⁵ Pada masa

yang sama, isu kad pengenalan merah dan status pemastautin tetap berbanding taraf kewarganegaraan dalam kalangan sesetengah masyarakat India turut menjadi permasalahan yang tidak selesai. Kempen Mydaftar oleh kepimpinan MIC melalui usaha memberi sijil kelahiran dan kad pengenalan baharu bagi mengatasi masalah dokumentasi kaum India¹⁶ masih tidak dapat diselesaikan sepenuhnya sejak PRU-12 lagi. Malah, isu sekolah Tamil, taraf hidup kaum India, jenayah dan gangsterisme, perumahan, keperluan masyarakat India ladang selain keperluan skil dan kemahiran untuk golongan ini terus menjadi tanda tanya.¹⁷ Hal ini ditambah pula dengan isu perobohan kuil. Permasalahan ini menyebabkan kaum India melihat MIC gagal memperjuangkan kepentingan kaum India dengan mengambil tindakan segera dan komprehensif untuk menyelesaikan isu-isu yang telah lama diketengahkan. Kaum India berasa tertindas dan menganggap situasi ini tidak seharusnya berlaku memandangkan mereka juga telah memberi sumbangan yang besar kepada pembangunan ekonomi dan politik Malaysia. Faktor peminggiran kaum India dari gelombang arus perdana pembangunan negara mengakibatkan golongan ini menjadi mangsa kemiskinan bandar dan ketinggalan dari sudut sosioekonomi.¹⁸

Peningkatan kesedaran terhadap kedudukan kaum India dan kepinggiran yang dirasakan telah menyebabkan sokongan kaum India kepada kerajaan BN dalam PRU-12 dan PRU-13 merosot.¹⁹ Selepas PRU-13, kerajaan BN menyedari sokongan kaum India amat penting dalam menentukan kemenangan calon dalam PRU14. Walaupun bilangan pengundi kaum India adalah kecil namun dalam PRU14 kaum India menjadi penentu kemenangan kepada calon yang bertanding dalam satu-satu kawasan pilihan raya yang mempunyai lebih daripada 5,000 pengundi India.²⁰ Oleh itu, kerajaan BN mula mengalih perhatian terhadap ketidakpuasan yang telah diutarakan oleh kaum India semenjak PRU-12 dengan memberi pelbagai jaminan untuk memperbaiki taraf hidup dan sosioekonomi kaum India agar dapat mengubah persepsi negatif mereka terhadap pentadbiran kerajaan BN. Sebagai contoh, pucuk pimpinan BN telah memberikan peruntukan khusus dalam belanjawan 2018 untuk membantu etnik India meliputi peruntukan kewangan Skim Pinjaman Usahawan Masyarakat India melalui Tabung Ekonomi Kumpulan Usaha Niaga (TEKUN) dan pengagihan unit tambahan Amanah Saham 1Malaysia. Selain itu, peruntukan di bawah skim pinjaman pelaburan khas bagi golongan B40 masyarakat India, pengambilan kaum India ke institusi pengajian tinggi dan perjawatan dalam perkhidmatan awam dengan sasaran pengambilan tujuh peratus, selain peruntukan kewangan bagi program pembangunan sosioekonomi masyarakat India turut diberi perhatian.²¹ Dengan itu, MIC meminta kaum India untuk terus memberikan sokongan dan kepercayaan penuh kepada pentadbiran yang diterajui oleh BN agar lebih banyak bantuan dapat disalurkan kepada kaum India.²² Walau bagaimanapun, aspirasi tersebut gagal mempengaruhi kaum India. Kehilangan kepercayaan terhadap kerajaan BN dan persepsi bahawa kerajaan BN tidak mampu mengubah taraf hidup dan

sosio ekonomi etnik India dalam jangka masa panjang menyebabkan sejumlah besar pengundi kaum India menolak calon BN dengan memihak kepada PH.

Kegagalan Parti MIC

Sejak PRU-12, kaum India telah mula kehilangan kepercayaan terhadap perjuangan parti MIC walaupun MIC merupakan parti komponen BN yang bertanggungjawab untuk bersuara bagi kepentingan kaum India.²³ Sokongan kaum India terhadap MIC merosot lagi menjelang PRU-13 kerana MIC gagal meneliti secara serius tuntutan kaum India yang telah disuarakan dari PRU-12 lagi. Walaupun Presiden MIC menegaskan MIC telah memberikan komitmen penuh untuk menyelesaikan kemelut kaum India dari sudut pemberian kewarganegaraan, bantuan untuk sekolah Tamil, pertambahan kemasukan pelajar India ke institusi pendidikan tinggi dan juga bantuan kewangan bagi kaum India yang mendapat pendapatan bulanan kurang daripada RM3,000²⁴ namun ia kurang meyakinkan kaum India. Oleh itu, kaum India mula mempersoalkan kredibiliti MIC yang dirasakan tidak berjuang dalam menuntut hak kaum India yang mengakibatkan kepinggiran golongan ini dalam arus perdana pembangunan negara.²⁵ Malah, kaum India turut tidak berpuas hati dengan MIC yang seringkali mengaitkan sesuatu permasalahan yang timbul berkaitan kaum India sebagai agenda politik pembangkang²⁶ menyebabkan kaum India kurang meyakini kebolehan MIC menangani masalah dan keperluan kaum India.

Selain itu, ketidakstabilan dalam parti MIC akibat perebutan jawatan tertinggi dalam parti semakin jelas kelihatan selepas PRU-12 dan PRU-13. Perebutan jawatan tersebut telah memecahbelahkan parti MIC kepada dua kumpulan yang didukung oleh S. Subramanian dan G. Palanivel. Perebutan jawatan telah membawa perpecahan dalam MIC dan melemahkan kedudukan MIC lebih-lebih lagi di mata kaum India.²⁷ Malah, Presiden MIC, S. Subramaniam gagal menyatukan ahli parti dan berhadapan dengan kesukaran untuk menangani senario politik dalaman parti MIC.²⁸ Kaum India melihat perebutan jawatan adalah lebih kepada perjuangan ke arah kepentingan diri masing-masing berbanding usaha untuk memperjuangkan kedudukan dan kepentingan kaum India. Dalam memberi perhatian kepada pergolakan politik dalaman, MIC gagal memahami suara kaum India yang mengharapkan MIC menjadi suara keramat dalam memperjuangkan nasib kaum India.²⁹ Kepercayaan kaum India terhadap MIC merosot apabila suara kaum India seakan tidak didengari dan berasa bahawa MIC tidak belajar daripada kesusahan masa lampau melalui kekalahan dalam PRU-12 dan PRU-13. Kaum India berasa kecewa dengan kepimpinan MIC dan hala tuju parti tersebut³⁰ menyebabkan golongan ini melihat PH sebagai pihak yang dapat mengamalkan perubahan dan membela nasib kaum India. Pada masa yang sama, trek rekod parti dan kredibiliti parti yang memiliki calon yang berwibawa,

bersih dan berpendidikan, mampu memelihara agama, bangsa dan menjamin perpaduan selain menunaikan manifestonya dengan efektif dan efisien mampu mempengaruhi minat pengundi untuk menyokong parti tersebut.³¹ Dalam aspek ini, lebih ramai pengundi India melihat PH sebagai parti alternatif yang berkredibiliti dalam mendahulukan kepentingan rakyat berbanding MIC dan BN. Situasi yang terhasil ini sama dengan situasi pengundi Cina dalam PRU-13 apabila menyokong calon daripada PR tanpa mengambil kira calonnya; selagi yang dipangkah adalah PR.³²

Calon India dalam PRU14

Kredibiliti yang ditunjukkan oleh seseorang pemimpin dan kebolehpercayaan rakyat terhadap pemimpin tersebut amat penting bagi seseorang calon atau parti meraih undi sokongan daripada rakyat.³³ Hilangnya populariti MIC jelas terbukti melalui kekalahan calon-calon MIC dalam PRU-12 dan juga PRU-13. Pada PRU-13, MIC hanya mampu memenangi empat daripada sembilan kerusi Parlimen dan bilangan ini menurun lagi kepada dua kerusi Parlimen daripada sembilan kerusi dalam PRU-14. Walaupun Presiden MIC menegaskan bahawa calon-calon yang mewakili MIC dipilih berdasarkan pelbagai faktor yang penting dan berharap agar kaum India akan menyokong calon tersebut³⁴ namun hilangnya kepercayaan kaum India terhadap kredibiliti kepimpinan MIC menghalang calon-calon yang bertanding tersebut daripada meraih sokongan kaum India. Selain itu, kurangnya program-program yang bersifat tersusun dan strategik oleh calon-calon MIC menjadi penghalang kepada usaha meraih sokongan daripada kaum India.³⁵ Malah, penerimaan terhad kempen yang dilakukan oleh MIC juga suram; sehinggakan calon terpaksa menagih simpati daripada para pengundi untuk menyokong kali ini.³⁶ Tidak dapat dinafikan bahawa calon-calon MIC mampu menyedari hakikat ini namun golongan ini tidak mampu melawan sokongan dan kepercayaan yang diletakkan pada PH. Calon MIC juga tidak mampu untuk menangkis segala serangan hujah yang dilemparkan oleh calon PH. Janji-janji MIC gagal mempengaruhi kaum India dalam erti kata yang sebenar. Justeru, MIC tidak berjaya meyakinkan kaum India bahawa mereka mampu membawa perubahan kepada taraf hidup golongan tersebut.

Tambahan lagi, PH meletakkan calon-calon yang dinamik bagi meraih sokongan kuat daripada pengundi. Menurut Denison Jayasooria, calon-calon India PH bagi kerusi Parlimen turut dilihat sebagai ahli politik yang dinamik dengan pengalaman politik yang kukuh dan nilai kompetensi yang tinggi.³⁷ Dengan pengalaman dan kompetensi yang dimiliki, golongan ini dipercayai dapat mengetengahkan dan mengupas satu-satu isu berkaitan permasalahan kaum India yang memberi keyakinan kepada kaum India untuk menyokong PH. Sebaliknya, sikap kepartian MIC bukan sahaja menyebabkan mereka gagal mempertahankan MIC tetapi juga gagal membina kepercayaan

dan keyakinan kaum India terhadap kerajaan BN.

Kepimpinan Mahathir Mohamad

Ketokohan Mahathir Mohamad tidak dapat dinafikan pengaruhnya ke atas rakyat Malaysia termasuk kaum India dalam menghadapi PRU-14. Sumbangan besar beliau dalam membawa pembangunan Malaysia sepanjang beliau berkhidmat sebagai Perdana Menteri Malaysia sebelum ini selama 22 tahun masih dihargai oleh masyarakat.³⁸ Ternyata beliau mempunyai keupayaan yang tinggi dalam menyampaikan visi dengan berpaut kepada harapan yang kukuh selain memimpin pengikut untuk saling bekerjasama dalam mencapai visi tersebut; yang diterangkan dengan jelas, bersifat terus-terang dan meyakinkan.³⁹ Keputusan Mahathir untuk kembali bergiat aktif dalam arena politik dengan keinginan mengambil alih tampuk pemerintahan BN dengan menyebelahi pembangkang pada usia 92 tahun akibat tidak puas hati dengan kerajaan BN sangat mempengaruhi penglibatan politik rakyat Malaysia yang amat mengharapkan perubahan dalam lanskap politik tanahair. Perjuangan beliau dalam usaha mengembalikan negara yang terumbang-ambing dari segi ekonomi dan politik telah memberi ruang kepada kaum India untuk turut berfikir tentang keperluan untuk menentukan nasib dan masa hadapan mereka.⁴⁰

Tindakan Mahathir menggabungkan empat buah parti politik iaitu Parti Keadilan Rakyat (PKR), Democratic Action Party (DAP), Parti Amanah Negara (Amanah) dan Parti Pribumi Bersatu Malaysia (PPBM) sebagai Pakatan Harapan telah mempengaruhi kaum India untuk memberikan sokongan terhadap kepimpinan beliau. Selain melentur parti-parti kecil tersebut membentuk PH, beliau telah memperhangatkan kesedaran politik dalam kalangan rakyat selain mengetengahkan kelemahan kerajaan BN⁴¹. Kaum India melihat PH sebagai parti yang boleh membawa dimensi baharu dalam sistem pemerintahan dan pentadbiran negara tanpa berat sebelah. Selain itu, beliau juga diberi kepercayaan tinggi dalam menerajui kepimpinan yang bersifat telus dan adil untuk semua kaum. Selain itu, pengakuan Mahathir tentang isu penyingkiran Anwar Ibrahim daripada jawatan Timbalan Perdana Menteri dan hukuman penjara yang dilalui sebagai satu kesilapan besar selain kedudukan negara yang semakin merosot dari segi ekonomi di bawah pemerintahan Najib Razak dan keinginan beliau untuk membina semula negara yang semakin runtuh sebagai membetulkan kesilapan yang dilakukan sebelum ini mendapat sokongan rakyat.⁴² Sehubungan itu, beliau mendapat semula populariti setiap kali menentang kekurangan dan kelemahan pentadbiran oleh kerajaan BN.⁴³ Peningkatan populariti Mahathir dan kelantangannya bersuara dalam menentang kerajaan BN gagal ditangkis oleh pihak lawan menyebabkan peralihan sokongan lebih ramai rakyat kepada PH termasuk kaum India.

Manifesto PH secara umum

Manifesto PH turut memberi implikasi yang besar dalam meraih sokongan besar kaum India dalam PRU-14. Sebagaimana Manifesto PR dalam PRU-13 yang lebih menarik dan mampu menarik minat pengundi Cina untuk mengundi PR bagi mencuba pemerintahan baharu dengan menolak BN,⁴⁴ pengundi India turut tertarik dengan Manifesto PH dalam PRU-14 ini. Manifesto PH merangkumkan lima teras utama untuk membina semula negara selain memenuhi harapan sebagai negara yang dikagumi.⁴⁵ Penekanan kepada lima teras utama iaitu meringankan bebanan kehidupan rakyat, mereformasi institusi pentadbiran dan politik, merancang pertumbuhan ekonomi yang adil dan saksama, mengembalikan status Sabah dan Sarawak berteraskan perjanjian Malaysia 1963 dan membina Malaysia yang inklusif, moderat dan gemilang di persada dunia⁴⁶ memperlihatkan penerimaan yang baik dalam kalangan masyarakat termasuk kaum India. Manifesto tersebut juga memberi jaminan terhadap sepuluh perkara bagi meringankan beban rakyat dalam tempoh seratus hari pertama pentadbirannya jika PH mengambil alih teraju pemerintahan daripada kerajaan BN.⁴⁷ Jaminan tersebut memberi harapan yang besar kepada kaum India dari segi pengurangan beban hidup.

Manifesto PH juga memberi keyakinan terhadap matlamatnya untuk berganding bahu dalam memacu agenda reformasi berterusan bagi membentuk masa depan Malaysia yang lebih baik, maju, makmur dan bahagia menerusi pelbagai teras fundamental.⁴⁸ Pada masa yang sama, penekanan yang diberi terhadap usaha ke arah menjamin kebebasan, keadilan, kesejahteraan, kesentosaan dan keamanan dengan harapan menebus maruah bangsa, membina negara dan dan memenuhi harapan bagi kesejahteraan masyarakat dan pembangunan negara⁴⁹ sememangnya menarik perhatian kaum India. Selain itu, pelbagai isu yang membawa kepada sokongan rakyat terhadap PH dalam PRU-12 dan PRU-13 seperti hak sivil dan politik, korupsi, isu sosioekonomi dan polarisasi etnik⁵⁰ terus dibawa secara konsisten dalam agenda reformasi berterusan yang dibangkitkan dalam Manifesto PH. Manifesto tersebut turut memberi harapan kepada kaum India untuk menyokong PH. Sehubungan itu, pendekatan politik pembangunan yang dilaungkan oleh BN sepertimana dalam PRU-12 sebelum ini gagal mempengaruhi rakyat untuk menyokong BN⁵¹ termasuk kaum India.

Penekanan Terhadap Kaum India Dalam Manifesto PH

Manifesto PH memberikan satu daya impak yang baharu untuk kaum India memperbaiki kedudukan taraf hidup dan sosio ekonomi.⁵² Iltizam khusus untuk masyarakat India dalam Manifesto PH tersebut menekankan 25 perkara bagi mengatasi marginalisasi kaum India dan membela nasib kaum India dengan usaha menaiktarafkan golongan ini.⁵³ Penekanan terhadap isu-isu

penting seperti status kewarganegaraan, perumahan, pendidikan, masalah sosial termasuk penyalahgunaan dadah, alkohol dan gangsterisme, peluang pekerjaan di sektor awam dan swasta, pembangunan ekonomi dan sosial, kuil dan tapak perkuburan, kematian dalam tahanan dan kemiskinan bandar memberi keyakinan terhadap PH. Selain itu, penekanan terhadap latihan teknikal dan vokasional, masalah ibu tunggal, bantuan kewangan, projek penerokaan tanah berupa FELDA dan FELCRA, lesen dan permit perniagaan, memperbaiki perkhidmatan kesihatan di kawasan ramai kaum India khususnya di kawasan ladang selain isu pertukaran agama anak bawah umur menarik perhatian kaum India terhadap PH. Kaum India yakin bahawa PH berupaya untuk melaksanakan 25 perkara tersebut secara berperingkat berbanding terus bergantung kepada MIC dan BN tanpa penyelesaian yang efektif. Jaminan dalam manifesto ini membina kepercayaan dan keyakinan kaum India terhadap kredibiliti PH yang teretus daripada ketidakpercayaan terhadap kerajaan BN untuk melindungi dan membela nasib mereka.

Iltizam khusus untuk masyarakat India dalam manifesto PH dilihat memberi keyakinan yang lebih tinggi berbanding manifesto MIC. PRU-14 kali ini menyaksikan MIC buat kali pertama dalam sejarah melancarkan manifesto khas untuk meraih sokongan daripada kaum India.⁵⁴ Manifesto MIC menjurus kepada empat tonggak utama iaitu memenuhi keperluan asas, rumah mampu milik bagi masyarakat India; merealisasikan potensi setiap kanak-kanak; meningkatkan pendapatan dan kekayaan serta peningkatan penyertaan sosial. Melalui empat tonggak iltizam ini, MIC berharap dapat mentransformasikan masyarakat India dalam lima tahun, menjamin keberkesanan pelaksanaan Pelan Tindakan Masyarakat India Malaysia (MIB) selain meningkatkan taraf sosioekonomi masyarakat India dalam tempoh sepuluh tahun.⁵⁵ Walau bagaimanapun, empat tonggak utama dalam PRU-14 tersebut bukanlah satu isu yang baharu untuk kaum India memandangkan ia merupakan isu lama yang lama dijanjikan tetapi masih belum diselesaikan. Oleh itu, Manifesto MIC tidak memaparkan satu 'tarikan baharu' dalam agenda transformasi masyarakat India dan peningkatan taraf sosio ekonomi kaum India jika dibandingkan dengan Manifesto PH. Pada masa yang sama, Manifesto BN juga dilihat sebagai tidak memberi kekuatan terhadap kebajikan dan pembangunan masyarakat India.⁵⁶

Peranan Media Massa

Dalam PRU-14, media sosial telah bertindak sebagai platform utama untuk mengetengahkan perjuangan parti masing-masing selain membentuk persepsi masyarakat terhadap lanskap politik semasa. Internet dilihat sebagai media baharu yang menjadi asas politik baharu di ruang maya yang mempengaruhi keputusan pengundi dalam PRU-12.⁵⁷ Internet juga menjadi medium yang amat mempengaruhi keputusan pengundi dalam PRU-13 khususnya pengundi bandar dan terutamanya generasi muda.⁵⁸ Kesinambungannya, media sosial

telah memainkan peranan yang jauh lebih besar dalam PRU-14 berbanding PRU-13. Secara umumnya, media arus perdana lebih memaparkan liputan berita berkaitan kerajaan berbanding pembangkang dan, kerajaan mempunyai kuasa ke atas stesen penyiaran radio dan televisyen selain media cetak sebagai saluran media yang membantu kerajaan yang memerintah yang menyajikan liputan bersifat prokerajaan kepada masyarakat⁵⁹ terutamanya dengan memprojeksikan berita yang 'baik' berkaitan polisi kerajaan, perpaduan kaum dan identiti nasional.⁶⁰ Tindakan kerajaan BN yang mengawal stesen penyiaran radio dan televisyen selain media cetak telah mengubah situasi PH untuk melebarkan sayap mereka supaya perjuangan mereka mencapai matlamat melalui media sosial. Penggunaan Internet secara meluas oleh masyarakat Malaysia dan pertumbuhan jumlah kandungan isu-isu politik atas talian selain kemenangan berterusan PH dalam PRU-12 dan PRU-13⁶¹ turut menjadi faktor kepada PH untuk menggunakan media sosial dalam kempen pilihan raya. Penggunaan *WhatsApp* menjadi medium pencarian maklumat, perkongsian dan perbincangan tentang perkembangan politik terkini utama melebihi *Facebook* dan *Twitter*.⁶²

PH telah menggunakan seluas-luasnya media sosial untuk mempertengahan kepincangan yang berlaku dalam kerajaan BN. Perkembangan teknologi maklumat merencanakan perkongsian maklumat dan perbincangan isu politik di alam maya.⁶³ Perbincangan dan kupasan tentang korupsi, ekonomi yang tidak menentu dan penyalahgunaan kuasa telah dibincang seluas-luasnya dalam media sosial. Media sosial terutamanya *WhatsApp* dan *Facebook* telah menjadi saluran penyebaran pelbagai berita, laporan, maklumat dan peristiwa serta video klip yang mampu mempengaruhi minda masyarakat termasuk kaum India. Hal ini jauh berbeza dengan hebahan dan maklumat dalam surat khabar mahupun penyiaran radio dan televisyen yang menjurus kepada kepentingan BN semata-mata.⁶⁴ Menyedari kawalan kerajaan BN ke atas stesen penyiaran radio dan televisyen selain media cetak maka pemimpin politik PH telah menggunakan kekuatan media sosial sebagai senjata untuk mengetengahkan pelbagai maklumat berkaitan kepincangan kerajaan BN. Pelbagai isu politik dalam parti politik dan antara parti politik, isu ekonomi seperti GST, 1MDB selain isu sosial meliputi agama, perkauman, perpaduan, pekerja asing dan peningkatan harga barang sukar dikawal penularannya dalam media sosial oleh parti politik⁶⁵ lalu memberi akses yang luas kepada rakyat. Secara psikologinya, peningkatan sokongan terhadap PH sejak PRU-12, rasa tidak puas hati terhadap MIC dan kerajaan BN selain kritikan MIC dan kerajaan BN terhadap PH memberi ruang untuk menerima baik isu dan perkembangan semasa tentang PH yang diketengahkan oleh pemimpin PH.

Media sosial juga meningkatkan emosi pengundi melalui paparan isu dan berita atau video berkaitan perkembangan PRU-14. Isu 1MDB yang melibatkan korupsi, GST yang lebih memberikan komplikasi terhadap taraf

hidup masyarakat dan isu penyalahgunaan kuasa yang menular di media sosial juga menyebabkan golongan muda tidak memberikan sokongan padu kepada kerajaan BN. Selain isu politik semasa, pelbagai isu yang menular di media sosial khususnya ketika hari penamaan calon dan sekitar kempen pilihan raya memberi kesan mendalam kepada emosi pengundi termasuk kaum India; yang meningkatkan lagi sokongan kepada PH akibat sentimen emosi. Berita sekitar hari penamaan calon yang menular di media sosial tentang S. Streram Sinnasamy, calon PKR Rantau, Negeri Sembilan yang dihalang masuk pusat penamaan calon akibat gagal mengemukakan borang pencalonan kerana ketiadaan pas calon SPR⁶⁶ dan Tian Chua, Naib Presiden PKR yang ditolak pencalonan untuk bertanding di Parlimen Batu⁶⁷ menular dalam media sosial dan memberi kesan yang tinggi kepada emosi pengundi. Malah, isu larangan memaparkan gambar Mahathir pada poster PH selain tindakan pihak tertentu menurunkan bendera PH dengan meninggalkan bendera BN sewaktu kempen⁶⁸ juga turut menular dalam media sosial lalu menimbulkan sentimen sokongan kepada PH. Di samping itu, berita berkaitan korupsi dan penyalahgunaan kuasa yang ditujukan kepada pemimpin BN selain kelemahan pentadbiran BN banyak mengisi ruang media sosial khususnya *WhatsApp* dan telah memberi paparan negatif terhadap kerajaan yang memerintah. Penyebaran pelbagai berita bersifat anti-BN melalui media sosial yang merujuk kepada kelemahan calon MIC yang bertanding selain kempen yang dilakukan oleh mereka turut mengalih pandangan pengundi India kepada PH.

Peranan Generasi Muda

Kebangkitan gelombang generasi muda dalam menentukan hala tuju politik negara sememangnya tidak dapat dinafikan dalam PRU-14.⁶⁹ PRU ini bukan sahaja dilihat sebagai pilihan raya untuk golongan muda tetapi juga satu keperluan untuk mereka membuat keputusan yang jitu tentang pilihan terbaik untuk masa hadapan.⁷⁰ Pengundi muda lebih bersandarkan kredibiliti calon, dasar parti, sikap pemimpin dan juga isu semasa; tidak seperti golongan dewasa dan tua yang memfokuskan sentimen membalas budi dan sentimen politik kepartian.⁷¹ Janji PH, keinginan untuk mencuba pemerintahan baharu dan bentuk pemerintahan yang bukan bersifat perkauman telah banyak mempengaruhi pengundi untuk menyokong PH.⁷² Dalam PRU-13, statistik menunjukkan bahawa 90% golongan muda yang berumur antara 30 tahun dan ke bawah telah mengundi PR.⁷³ Sehubungan itu, dalam PRU-14, parti multietnik iaitu PH telah mensasarkan golongan muda kerana golongan muda menjadi penentu untuk kemenangan calon dalam pilihan raya.⁷⁴

Lanjutan daripada sokongan golongan muda terhadap pembangkang dalam PRU-13, PRU kali ini terus menyaksikan penolakan golongan ini terhadap BN. Sejak PRU-12 lagi, rakyat mula berpendapat bahawa BN gagal memahami keperluan dan kehendak rakyat, tidak mahir dalam menangani isu

berbangkit selain memperlihatkan korupsi dan tidak menepati janji.⁷⁵ Dari satu perspektif lain, masyarakat mula meletakkan kepercayaan yang tinggi pada PH apabila melihat kecekapan dan integriti yang ditunjukkan oleh PH dalam pentadbiran dan pengurusan negeri misalnya di Pulau Pinang dan Selangor. Sentimen anti-BN, suara PH yang bertunjangan multietnik dan pengundi muda yang dilengkapi pelbagai maklumat mengenai politik tanahair mengubah senario politik tanahair dengan menolak parti berasaskan etnik dan sebaliknya menyokong parti multietnik.⁷⁶ Golongan muda dirangsang oleh pandangan bahawa parti politik etnik yang diselimuti politik perkauman tidak sesuai untuk sistem pemerintahan di kala ini yang lebih memberi perhatian kepada konsep negara bangsa yang menekankan permufakatan politik dalam kepelbagaian kaum. Dalam hal ini, BN yang dilihat mengutamakan politik perkauman ditolak oleh rakyat dengan memberi sokongan kepada politik merentas kaum yang diperjuangkan oleh pihak lawan.⁷⁷ Tambahan lagi, perjuangan Mahathir yang ingin mengembalikan negara Malaysia daripada korupsi dan penyalahgunaan kuasa dan janji PH dalam Manifesto PH juga menjadi satu faktor yang menarik golongan muda termasuk daripada kaum India untuk menyokong PH. Malah, masyarakat sendiri menaruh kepercayaan dan keyakinan yang tinggi terhadap kapasiti Mahathir untuk mengembalikan semula negara Malaysia yang tidak menentu kepada persekitaran yang stabil, adil dan harmoni dari pelbagai aspek.⁷⁸

Peranan Hindraf

Perjuangan Hindraf telah membuka mata kaum India terhadap kedudukan sosio ekonomi dan taraf hidup golongan ini yang rendah sejak zaman kemerdekaan lagi. Oleh itu, pada PRU-12, ramai orang India telah menyokong Hindraf dan membelakangkan MIC menyebabkan sokongan berkurang kepada BN.⁷⁹ Menjelang PRU-13, pertubuhan Hindraf telah hilang pengaruh akibat perpecahan dalam kalangan pemimpin Hindraf.⁸⁰ Kerjasama antara Hindraf dengan kerajaan BN melalui memorandum persefahaman yang dipimpin oleh Waytha Moorthy⁸¹ turut mencetuskan rasa tidak puas hati dalam kalangan kaum India.⁸² Selepas PRU-13, sokongan pengerusi Hindraf, Waytha Moorthy kepada BN dan pelantikannya sebagai Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri turut mengungkit rasa tidak puas hati dalam kalangan kaum India. Namun demikian, peletakan jawatan oleh Waytha Moorthy yang merujuk kepada kegagalan kerajaan BN untuk memenuhi harapan dalam membela nasib kaum India⁸³ mula membawa keyakinan semula terhadap perjuangan Hindraf.

Setelah peletakan jawatan, tingkah laku Waytha Moorthy memohon maaf kepada kaum India atas kegagalan menyempurnakan program sosioekonomi untuk masyarakat India sebagaimana MoU yang ditandatangani dengan BN sebelum PRU-13⁸⁴ membawa kepercayaan kaum India terhadap

tujuan Waytha Moorthy mendamping BN iaitu dengan harapan sokongan Hindraf kepada BN dapat membuahkan hasil kepada peningkatan taraf hidup kaum India.⁸⁵ Pandangan kaum India terhadap Waytha Moorthy yang dianggap mempunyai kepentingan peribadi dalam kerjasama dengan BN selain perasaan bahawa Waytha Moorthy telah dibeli oleh BN bagi meraih undi kaum India⁸⁶ mula pudar. Pegangan dan perjuangan Hindraf memberi keyakinan kepada kaum India kerana ia dilihat lebih bangkit menyuarakan masalah kaum India dari sudut taraf hidup dan kedudukan sosio ekonomi selain memberi keutamaan dalam membela nasib kaum India berbanding peranan MIC lebih ke arah perebutan jawatan dalam parti tersebut. Kepercayaan semula ke atas kepimpinan Waytha Moorthy dan juga perjuangan Hindraf menyebabkan Hindraf mendapat sokongan yang baik daripada kaum India menjelang PRU-14. Situasi ini turut mengurangkan sokongan kaum India terhadap BN. Pada masa yang sama, Waytha Moorthy telah memberikan dimensi baharu dalam Hindraf sehingga membawa Hindraf mengadakan rundingan dengan pemimpin PH.⁸⁷ Sokongan Hindraf terhadap PH telah memberikan harapan kepada kaum India supaya menyokong kepada parti multietnik dalam PRU-14 berbanding parti berasaskan etnik yang dilihat gagal menyumbang kepada pembangunan kaum India menghadapi arus perdana pembangunan negara.

Kesimpulan

Penolakan kaum India terhadap MIC dan juga kerajaan BN amat jelas sejak PRU-12 lagi. Permasalahan kaum India yang tidak terselesai, kegagalan parti MIC dan kredibiliti calon MIC, kepimpinan Mahathir Mohamad, manifesto PH, peranan media sosial, peranan generasi muda dan peranan Hindraf mendorong peralihan besar undi kaum India kepada PH dalam PRU-14. Kegagalan MIC dan kerajaan BN untuk memahami keperluan kaum India selain janji yang tiada berpenghujung tanpa penyelesaian yang dirasakan oleh golongan ini menyebabkan tsunami India dalam PRU14; yang memperlihatkan kebangkitan gelombang sokongan yang ketara terhadap PH. Kelemahan yang dilihat secara berterusan dalam kepimpinan MIC dan kerajaan BN beserta jaminan dan harapan yang diberikan oleh PH agar dapat membela nasib kaum India yang ketinggalan dalam pelbagai aspek menyebabkan kaum India mengalih perhatian daripada parti berasaskan etnik kepada parti multietnik. Oleh itu, diharap dengan pembentukan kerajaan baharu ini maka kaum India dapat dikembalikan ke haluan yang betul dari segi kedudukan dan taraf sosioekonomi agar golongan minoriti ini tidak terpinggir dalam arus perdana pembangunan negara.

Nota Akhir

1. Suresh Kumar, "Aliran Mengundi Kaum India dalam Pilihan Raya Umum 2013: Suatu Analisis", 2014.
2. "Naadu muzhuvathum 1, 043, 722 India vaakalargal turupu ceetu nam kayil" (Daun terup 1 043 722 pengundi India seluruh negara di tangan kita), *Malaysia Nanban*, 30 Mei 2018.
3. "Nanbannuku Tun Mahathir sirapu nerkonam" (Temu ramah Tun Mahathir untuk Nanban), *Malaysia Nanban*, 29 April 2018.
4. Suresh Kumar, "Aliran Mengundi Kaum India dalam Pilihan Raya Umum 2013: Suatu Analisis", 2014.
5. Denison Jayasooria, Indian opt for multiracial parties, 2018.
6. Suruhanjaya Pilihan Raya, 2013.
7. Denison Jayasooria, Indian opt for multiracial parties, 2018.
8. M. Periasamy. 2018, Pengundi India yakin janji BN.
9. Appudurai, J. & G. A. David Dass, *Malaysian Indians: Looking forward*, 2008.
10. Waytha Moorthy, P. 2011, *Malaysian Indian minority & human rights violations annual report 2010*.
11. Partiban, S. G., Salfarina Abdul Gapor & Sivamurugan Pandian, 2011, "Indian urban poverty in Malaysia ... A new phenomenon? The pre and post Malaysian independence perspective".
12. Waytha Moorthy, P. 2011, *Malaysian Indian minority & human rights violations annual report 2010*.
13. Partiban, S. G., Salfarina Abdul Gapor & Sivamurugan Pandian, 2011, "Indian urban poverty in Malaysia ... A new phenomenon? The pre and post Malaysian independence perspective".
14. "14-avathu pothu terthal kalam Indiargalukku urimaiya?" Salugaiya? (PRU14 untuk kaum India adakah hak? Kemudahan?), *Malaysia Nanban*, 28 April 2018.
15. Ibid.
16. Suresh Kumar, "Aliran Mengundi Kaum India dalam Pilihan Raya Umum 2013: Suatu Analisis", 2014.
17. "14-avathu terthal kalam: Malaysiargalin tervu parambariyamma? Viyugama?" (PRU14: Pilihan rakyat Malaysia adakah tradisi? Strategi?), *Malaysia Nanban*, 1 Mei 2018.
18. Partiban, S. G., Salfarina Abdul Gapor & Sivamurugan Pandian, 2011, "Indian urban poverty in Malaysia ... A new phenomenon? The pre and post Malaysian independence perspective".
19. Suresh Kumar, "Aliran Mengundi Kaum India dalam Pilihan Raya Umum 2013: Suatu Analisis", 2014.
20. "Indian Voters could swing results, says don", *The Star Online*, 4 May 2018, <https://www.thestar.com.my/news/nation/2018/05/04/indian->

- voters-could-swing-results-says-don/
21. “Teks Ucapan Penuh Budget 2018”, *Berita Harian Online*, 27 Oktober 2017. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2017/10/342705/teks-ucapan-penuh-bajet-2018>
22. Badrul Hafizan Mat Isa, PRU-14: MIC lancar manifesto, 2018.
23. Suresh Kumar, “Aliran Mengundi Kaum India dalam Pilihan Raya Umum 2013: Suatu Analisis”, 2014.
24. Loh Foon Fong, Najib: Indians will not trust Dr M., 2018.
25. “Teervugalukkaaga mudivedupoma?” (Mencari kata putus sebagai penyelesaian), *Malaysia Nanban*, 17 April 2018.
26. “14-avathu pothu terthal kalam Indiargalukku urimaiya? Sathanaiya?” (PRU14 untuk kaum India adakah hak? Pencapaian?), *Malaysia Nanban*, 19 April 2018.
27. “Samugamaga Inaivoma?” (Panyatuan sebagai masyarakat?), *Malaysia Nanban*, 16 April 2018.
28. Anbumani Balan, MIC di persimpangan kritikal, 2018.
29. Ibid.
30. Ibid.
31. Junaidi Awang Besar, Rosmadi Fauzi & Amer Saifude Ghazali, “Politik etnik di Kuala Lumpur: Kajian tanggapan pengundi dalam kalangan penghuni Program Perumahan Rakyat (PPR) pasca Pilihan Raya Umum 2013”, 2015.
32. Thock Kher Pong & Tan Yen Yee, “DAP dan politik baharu di Johor”, 2016. u Pinang. n Raya. Amin. -
33. Noor Aishah Abd Aziz, Che Hasniza Che Noh & Aziz Amin, “Persepsi terhadap kredibiliti pemimpin dan penentuan dimensi paling dominan”, 2016.
34. Royce Tan, MIC gets Cameron Highland, 2018.
35. M. Periasamy, Pengundi India yakin janji BN, 2018.
36. “Ayya ... Amma ... Taaye ... 5 varusatukke mattum kodungge ... vaakalargalidam manradiya Thevamani” (Tuan ... Puan ... Para ibu ... berikan 5 tahun sahaja ... Thevamani menagih simpati daripada pengundi), *Malaysia Nanban*, 4 April 2018.
37. Denison Jayasooria, *Indian opt for multiracial parties*, 2018.
38. Chandra Muzaffar, *The trust deficit and the BN defeat*, 2018.
39. Joyce Cheah Lynn-Sze & Mohd. Khairie Ahmad, “Confucian Value-Based Leadership Communication: A study on Tun Dr. Mahathir Mohamad”, 2017.
40. “Samugamaga Inaivoma?” (Panyatuan sebagai masyarakat?), *Malaysia Nanban*, 16 April 2018.
41. Ibid.
42. “Vairam konde vairam arutaar” (Memotong berlian dengan berlian), *Makkal Osai*, 11 Mei 2018.

43. Ibid.
44. Muhammad Hazim Abdul Ghani, Junaidi Awang Besar & Mohd Fuad Mat Juli. 2016, "Isu dasar kerajaan dalam politik pengundi pasca Pilihan Raya: Kajian kes DUN Teratai, Pandan, Selangor Darul Ehsan".
45. "Buku Harapan: Membina Negara Memenuhi Harapan", 2018. http://kempen.s3.amazonaws.com/pdf/Buku_Harapan.pdf
46. Ibid.
47. Faiz Zainudin, 2018, Manifesto PH janji 10 perkara, beban rakyat ringan dalam 100 hari.
48. "Buku Harapan: Membina Negara Memenuhi Harapan", 2018. http://kempen.s3.amazonaws.com/pdf/Buku_Harapan.pdf
49. Ibid.
50. Chandra Muzaffar, *The Trust Deficit And The BN Defeat*, 2018.
51. Junaidi Awang Besar, Muhammad Hazim Abdul Ghani, Mohd Fuad Mat Juli & Novel Lyndon, 2015. "Pola politik kaum dalam Pilihan Raya umum Malaysia Ke-13: Kajian kes Negeri Sembilan".
52. Denison Jayasooria, *Indian Opt For Multiracial Parties*, 2018.
53. "Buku Harapan: Membina Negara Memenuhi Harapan". 2018, http://kempen.s3.amazonaws.com/pdf/Buku_Harapan.pdf
54. Badrul Hafizan Mat Isa, *PRU-14: MIC lancar manifesto*, 2018.
55. "Manifesto PRU14 untuk masyarakat India, <http://www.mic.org.my/wp-content/uploads/2018/04/Manifesto-MIC.pdf>
56. "Teervugalukkaaga mudivedupoma?" (mencari kata putus sebagai penyelesaian), *Malaysia Nanban*, 17April 2018.
57. Badrul Azmier Mohamad, Azni Syafena Andin Salam, Mujibu Abd Muis, Adnan Aminudin, Mahazril 'Aini Yaacob & Nur Zafifa Kamaruzaman, 2011. "Barisan Nasional di ruang maya: Isu-isu berbangkit di Facebook menjelang Pilihan Raya Umum ke-13".
58. Tapsell, "Negotiating Media 'Balance' in Malaysia's 2013 General Election", 2013.
59. Mohd Khairie Ahmad & Mohd Baharudin Othman, 2014. "General election and the enigma of free press in Malaysia"; Rosyidah Muhamad, 2015. "Online opposition and elections in Malaysia".
60. Tapsell, "Negotiating Media 'Balance' in Malaysia's 2013 General Election"; Arina Anis Azlan, Samsudin A. Rahim, Fuziah Kartini Hasan Basri, & Mohd Safar Hasim, 2012, "Malaysian newspaper discourse and citizen participation", 2013.
61. Rosyidah Muhamad, "Online opposition and elections in Malaysia", 2015.
62. M. Veera Pandiyan, *On the cusp of a battle royal*, 2018.
63. Muhamad Asri Mohd Ali, Mohd Mahadee Ismail, Ahmad Rizal Mohd Yusof, Muhammad Shamshinor, Arvin Tajari & Najihah Zainudin.

2016. “Integrasi parti dan pola pengundian: Kajian di Kuala Lumpur semasa Pra-pilihan Raya Umum ke 14”.
64. Zainal Abidin Ahmad, 2012, *PRU 13, UMNO tumpas?* 2012.
65. Muhammad Hazim Abdul Ghani, Junaidi Awang Besar & Mohd Fuad Mat Jali, 2016. “Isu dasar kerajaan dalam politik pengundi pasca Pilihan Raya: Kajian kes DUN Teratai, Pandan, Selangor Darul Ehsan”.
66. Saifulizam Mohamad, BN menang tanpa bertanding di DUN Rantau, 2018.
67. Ilah Hafiz Aziz, 2018, Pencalonan Tian Chua ditolak, 2018.
68. Koh Jun Lin, Pembangkang: SPR larang gambar Mahathir di poster Harapan, 2018.
69. Anbumani Balan, MIC di persimpangan kritikal, 2018.
70. Johan Jaaffar, 2018a, Know that there is life after GE14.
71. Sara Chinnasamy, Pengundi muda penentu PRU14?, 2016.
72. Junaidi Awang Besar, Rosmadi Fauzi & Amer Saifude Ghazali, 2015, “Politik etnik di Kuala Lumpur: Kajian tanggapan pengundi dalam kalangan penghuni Program Perumahan Rakyat (PPR) pasca Pilihan Raya Umum 2013”.
73. Kong See Hoh, Voting trend of younger voters ever-changing, 2018.
74. Aiezat Fadzell, Call to boycott voting is BN strategy, says Tun M., 2018.
75. Abdul Hadi Samsi, Amaludin AB. Rahman & Ku Hasnita Ku Samsu, 2013, “Persepsi Belia terhadap parti politik dan tahap penglibatan politik di Selangor”.
76. Johan Jaaffar., 2018b, The dawn of a new era.
77. Muhammad Hazim Abdul Ghani, Junaidi Awang Besar & Mohd Fuad Mat Jali, 2016, “Isu dasar kerajaan dalam politik pengundi pasca Pilihan Raya: Kajian kes DUN Teratai, Pandan, Selangor Darul Ehsan”.
78. June H.L. Wong, Breaking free from culture of fear, 2018.
79. “60 vizhukaade indiargal thesiya munnanike atharavu vazhanginaar” (60 peratus orang India telah menyokong Barisan Nasional), *Makkal Osai*, 9 Mei 2013.
80. Suresh Kumar, “Aliran Mengundi Kaum India dalam Pilihan Raya Umum 2013: Suatu Analisis”, 2014.
81. “GE13: Hindraf to partner with Barisan, says Waythamoorthy”, *The Star Online*, 18 April 2013. <https://www.thestar.com.my/news/nation/2013/04/18/ge13-hindraf-to-partner-with-barisan-says-waythamoorthy/>
82. “Makkal kootani kolghai: Aatchike munnurimai, makkaluke yemathram” (Pendirian PR: Kepentingan kuasa, rakyat kecewa), *Thina Kural*, 4 Mei 2013.

83. "Hindraf Chief quits from deputy minister post", *Malaymail*, 10 Feb 2014, <https://www.malaymail.com/s/616029/hindraf-chief-quits-from-deputy-minister-post>; Nawar Firdaws, 2017, Mahathir meets Waythamoorthy on possible PH-Hindraf alliance.
84. "Waytha Moorthy Apologises to Indians for failure to improve their lives", *Malaysian Digest.com.*, 17 February 2014. <http://www.malaysiandigest.com/news/488339-waytha-moorthy-apologises-to-indians-for-failure-to-improve-their-lives.html>.
85. "Hindraf Chief quits from deputy minister post", *Malaymail*, 10 Feb 2014. <https://www.malaymail.com/s/616029/hindraf-chief-quits-from-deputy-minister-post>.
86. Suresh Kumar, "Aliran Mengundi Kaum India dalam Pilihan Raya Umum 2013: Suatu Analisis", 2014.
87. Nawar Firdaws, Mahathir meets Waythamoorthy on possible PH-Hindraf alliance, 2017.

Rujukan

- Abdul Hadi Samsi, Amaludin AB. Rahman & Ku Hasnita Ku Samsu. 2013. "Persepsi Belia terhadap parti politik dan tahap penglibatan politik di Selangor", *Malaysian Journal of Youth Studies*, 9, 107-120.
- Aiezat Fadzell. 2018. Call to boycott voting is BN strategy, says Tun M. *The Sun Daily*, 23 January. <http://www.thesundaily.my/news/2018/01/23/call-boycott-voting-bn-strategy-says-tun-m> [18 Jun 2018].
- Anbumani Balan. 2018. MIC di persimpangan kritikal. *Berita Harian Online*, 8 Jun. <http://www.bhplus.com.my/rencana/komentar/2018/06/435676/mic-di-persimpangan-kritikal> [10 Julai 2018].
- Appudurai, J. & G. A. David Dass. 2008. *Malaysian Indians: Looking forward*, Petaling Jaya: Strategic Information and Research Development Centre (SIRD).
- Arina Anis Azlan, Samsudin A. Rahim, Fuziah Kartini Hasan Basri, & Mohd Safar Hasim. 2012. "Malaysian newspaper discourse and citizen participation", *Asian Social Science*, 8(5), 116-124.
- Badrul Azmier Mohamad, Azni Syafena Andin Salam, Mujibu Abd Muis, Adnan Aminudin, Mahazril 'Aini Yaacob & Nur Zaffa Kamarunzaman. 2011. "Barisan Nasional di ruang maya: Isu-isu berbangkit di Facebook menjelang Pilihan Raya Umum ke-13", *Voice of Academia*, 6(2), 191-204.
- Badrul Hafizan Mat Isa. 2018. PRU-14: MIC lancar manifesto. *Utusan Online*, 18 April. <http://www.utusan.com.my/berita/nasional/pru-14-mic-lancar-manifesto-1.652168> [10 Julai 2018].
- Chandra Muzaffar. 2018. The trust deficit and the BN defeat. *The Sun Daily*, 15 May. <http://www.thesundaily.my/news/2018/05/15/trust-deficit->

- and-bn-defeat [15 Julai 2018].
- Denison Jayasooria. 2018. Indian opt for multiracial parties. *The Star Online*, 13 May. <https://www.thestar.com.my/news/nation/2018/05/13/indians-opt-for-multiracial-parties-they-made-their-choice-as-to-who-should-represent-their-interest/> [10 Julai 2018].
- Faiz Zainudin. 2018. Manifesto PH janji 10 perkara, beban rakyat ringan dalam 100 hari. *Free Malaysia Today*, 9 Mac. <http://www.freemalaysiatoday.com/category/bahasa/2018/03/09/manifesto-ph-janji-10-perkara-beban-rakyat-ringan-dalam-100-hari/> [5 Julai 2018].
- Ilah Hafiz Aziz. 2018. Pencalonan Tian Chua ditolak. *Berita Harian Online*, 28 April. <https://www.bharian.com.my/berita/politik/2018/04/418104/pencalonan-tian-chua-ditolak> [5 Julai 2018].
- Johan Jaaffar. 2018a. Know that there is life after GE14. *The Star Online*, 30 April 2018. <https://www.thestar.com.my/opinion/columnists/the-bowerbird-writes/2018/04/30/know-that-there-is-life-after-ge14-our-choice-of-government-is-important-but-once-weve-decided-we-mu/> [10 Julai 2018].
- Johan Jaaffar. 2018b. The dawn of a new era. *The Star Online*, 14 May. <https://www.thestar.com.my/opinion/columnists/the-bowerbird-writes/2018/05/14/the-dawn-of-a-new-era-pakatan-harapans-ge14-win-is-an-opportunity-for-malaysia-to-hit-the-reset-but/> [10 Julai 2018].
- Joyce Cheah Lynn-Sze & Mohd. Khairie Ahmad. 2017. "Confucian Value-Based Leadership Communication: A study on Tun Dr. Mahathir Mohamad", *Jurnal Komunikasi*, 33(3), 140-156.
- Junaidi Awang Besar, Muhammad Hazim Abdul Ghani, Mohd Fuad Mat Jali & Novel Lyndon. 2015. "Pola politik kaum dalam Pilihan Raya umum Malaysia Ke-13: Kajian kes Negeri Sembilan", *Geografia Online Malaysian Journal of Society and Space*, 11(9), 99-111.
- Junaidi Awang Besar, Rosmadi Fauzi & Amer Saifude Ghazali. 2015. "Politik etnik di Kuala Lumpur: Kajian tanggapan pengundi dalam kalangan penghuni Program Perumahan Rakyat (PPR) pasca Pilihan Raya Umum 2013", *Geografia Online Malaysian Journal of Society and Space*, 11(7), 33-44.
- June H.L. Wong. 2018. Breaking free from culture of fear. *The Star Online*, 16 May. <https://www.thestar.com.my/opinion/columnists/so-aunty-so-what/2018/05/16/breaking-free-from-culture-of-fear-we-have-finally-conquered-our-fear-of-rationally-motivated-riots-a/> [10 Julai 2018].
- Koh Jun Lin. 2018. Pembangkang: SPR larang gambar Mahathir di poster Harapan. *Malaysiakini*, 3 April. <https://www.malaysiakini.com/news/418210> [5 Julai 2018].
- Kong See Hoh. 2018. Voting trend of younger voters ever-changing. *The Sun*

- Daily*, 16 April. <http://www.thesundaily.my/news/2018/04/16/voting-trend-younger-voters-ever-changing> [16 Julai 2018].
- Loh Foon Fong. 2018. Najib: Indians will not trust Dr M. *The Star Online*, 8 April. <https://www.thestar.com.my/news/nation/2018/04/08/najib-indians-will-not-trust-dr-m-now-former-pm-had-all-the-time-to-resolve-the-communitys-woes-back/> [9 Julai 2018].
- M. Periasamy. 2018. Pengundi India yakin janji BN. *Utusan Online*, 17 April. <http://www.utusan.com.my/rencana/utama/pengundi-india-yakin-janji-bn-1.650793> [24 Jun 2018].
- M. Veera Pandiyan. 2018. On the cusp of a battle royal. *The Star Online*, 2 May, <https://www.thestar.com.my/opinion/columnists/along-the-watchtower/2018/05/02/on-the-cusp-of-a-battle-royal-the-campaigning-for-ge14-is-in-full-swing-but-beneath-the-parties-brav/> [8 Julai 2018].
- Mazwin Nik Aziz. 2018. Last-ditch effort in campaigns. *The Star Online*, 8 Mei. <https://www.thestar.com.my/news/nation/2018/05/08/lastditch-effort-in-campaigns-political-parties-ready-to-give-it-their-all-today-to-win-voters-over/> [9 Julai 2018].
- Mohd Khairie Ahmad & Mohd Baharudin Othman. 2014. "General election and the enigma of free press in Malaysia", *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 155, 547-552.
- Muhamad Asri Mohd Ali, Mohd Mahadee Ismail, Ahmad Rizal Mohd Yusof, Muhammad Shamshinor, Arvin Tajari & Najiha Zainudin. 2016. "Integrasi parti dan pola pengundian: Kajian di Kuala Lumpur semasa Pra-pilihan Raya Umum ke 14", *Research Journal of Social Sciences*, 9(3), 66-77.
- Muhammad Hazim Abdul Ghani, Junaidi Awang Besar & Mohd Fuad Mat Jali. 2016. "Isu dasar kerajaan dalam politik pengundi pasca Pilihan Raya: Kajian kes DUN Teratai, Pandan, Selangor Darul Ehsan", *Geografia Online Malaysian Journal of Society and Space*, 12(4), 34-45.
- Nawar Firdaws. 2017. Mahathir meets Waythamoorthy on possible PH-Hindraf alliance. *Free Malaysia Today*, August 17. <http://www.freemalaysiatoday.com/category/nation/2017/08/17/mahathir-meets-waythamoorthy-on-possible-ph-hindraf-alliance/> [14 Julai 2018].
- Noor Aishah Abd Aziz, Che Hasniza Che Noh & Aziz Amin. 2016. "Persepsi terhadap kredibiliti pemimpin dan penentuan dimensi paling dominan", *Journal of Bussiness and Social Development*, 4(2), 14-24.
- Partiban, S. G., Salfarina Abdul Gapor and Sivamurugan Pandian. 2011. "Indian urban poverty in Malaysia ... A new phenomenon? The pre and post Malaysian independence perspective", *Asia Pacific Journal of Social Sciences* III(1): 32–48.
- Rosyidah Muhamad. 2015. "Online opposition and elections in Malaysia", *Asian Social Science*, 11(10), 281-291.

- Royce Tan. 2018. MIC gets Cameron Highland. *The Star Online*, 23 April. <https://www.thestar.com.my/news/nation/2018/04/23/mic-gets-cameron-highlands-youth-chief-sivarraajh-to-contest-in-hotspot-not-myppp-candidate/> [20 Jun 2018].
- Saifulizam Mohamad. 2018. BN menang tanpa bertanding di DUN Rantau. *Utusan Online*, 28 April. <http://m.utusan.com.my/berita/politik/video-bn-menang-tanpa-bertanding-di-dun-rantau-1.660182> [10 Julai 2018].
- Sara Chinnasamy. 2016. Pengundi muda penentu PRU14? *Sinar Online*, 17 Disember. <http://www.sinarharian.com.my/karya/pendapat/pengundi-muda-penentu-pru14-1.599750> [10 Julai 2018].
- Suresh Kumar. 2014. “Aliran Mengundi Kaum India dalam Pilihan Raya Umum 2013: Suatu Analisis”, *Kajian Malaysia*, 32(2), 55-88.
- Suruhanjaya Pilihan Raya. 2013. <http://resultpru13.spr.gov.my/> [15 Mei 2018].
- Suruhanjaya Pilihan Raya (2018) <http://www.spr.gov.my/> [15 Mei 2018].
- Tapsell, R., 2013, “Negotiating Media ‘Balance’ in Malaysia’s 2013 General Election”, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 32, 2, 39–60.
- The Star. 2018. GE14 Full Results. 11 Mei.
- Thock Kher Pong & Tan Yen Yee, 2016, “DAP dan politik baharu di Johor”. Dlm *Pilihan Raya Umum ke-13: Kesenambungan Politik Baharu, kekentalan politik lama*, Sintok: Penerbit Universiti Utara Malaysia, 66-82.
- Utusan Malaysia. 2018. Kad Skor PRU-14. 9 Mei.
- Waytha Moorthy, P. 2011, *Malaysian Indian minority & human rights violations annual report 2010*, Pravasi Bharathiya Divas International Conference, Vigyan Bhawan New Delhi, India. 7–9 January.
- Zainal Abidin Ahmad. 2012. *PRU 13, UMNO tumpas?*, Petaling Jaya: Gerakbudaya Enterprise.

Nota Biografi

Suresh Kumar N Vellymalay (suresh@usm.my) berkelulusan Ph.D dan merupakan pensyarah kanan bidang Antropologi dan Sosiologi di Pusat Pengajian Pendidikan Jarak Jauh, Universiti Sains Malaysia. Bidang kepakaran beliau adalah Hubungan Etnik, Kerjasama Keluarga, Sekolah dan Komuniti, Kajian Minoriti dan Kemiskinan Bandar. Beliau telah menerbitkan tujuh buah buku ilmiah popular.

Sivarajan Ponniah (reddiarphd@hotmail.com) berkelulusan Ph.D dalam bidang Pengajian Sejarah. Beliau merupakan pensyarah kanan di Jabatan Sains Sosial, Institut Pendidikan Guru Kampus Tuanku Bainun. Beliau berpengalaman luas dalam menulis buku dalam bidang sejarah dan juga bidang pendidikan.